

20231008RWDHOLE

Schriftlezing: 1 Samuel 3:1-21

Thema: Hineni: Hier ben ik, beschikbaar stellen voor de Heer

Broeders en zusters, gemeente van Christus,

1.

Toen ik de preek van vandaag voorbereidde, herinnerde ik me de tijden op de basisschool tot en met hogeschool in Indonesië. Elke dag voordat de les begon, nam de leraar de absentie lijst van de leerlingen in de klas één voor één op. Wanneer een leerling bij zijn of haar naam wordt genoemd, antwoordde die leerling met 'ik ben aanwezig, of ik ben er'. Dit is een teken dat die leerling werkelijk aanwezig is en verantwoordelijkheid neemt om de lessen op die dag te volgen.

Vandaag leren wij over het ene Hebreeuws woord 'Hineni' (hier ben ik, hier sta ik / 'Ini aku, di sini aku berdiri') dat vaker voorkomt in onze Schriftlezing uit 1 Samuel 3:1-21. Het is een heel geladen woord waarin wij ons present stellen als Samuel die steeds zegt: 'hier ben ik'. Hineni komt 178 keer voor in het oude testament en het is de combinatie van 2 woorden: 'Hine en ni'.

Hine betekent de aandacht roept, aandacht vestigt, hier. 'Ni' betekent ik.

Hineni is een antwoord dat de houding van dienstbaarheid uitdrukt van een persoon die geroepen is tot degene die roept, zowel van de mens als van de Heer.

Iedereen die de Heer kent, moet eigenlijk een houding van hineni-hart hebben.

Dus als je Hineni zegt, zeg je dan eigenlijk dat je je onvoorwaardelijk beschikbaar stelt met alles wat je in je hebt, zonder terughouding. Later wordt Hineni vertaald met de woorden 'ik luister'.

We vinden het woord 'hineni' allereerst bij Abraham in Genesis 22:1, toen hij hineni had gezegd, riep God hem met Isaak naar de Moria berg te gaan.

Toen Jakob in Genesis 31:11 hineni zei, riep God hem om naar huis terug te keren en Esau tegemoet te treden.

Mozes zei hineni in Exodus 3:4 en God riep hem terug naar Egypte. Jesaja zei hineni en God riep Hem op om oordeel te profeteren in Jesaja 6:8. Ananias zei hineni (idou ego in het Grieks) in Handelingen 9:10 voordat God hem Saulus, de aarts vervolger van de Kerk gebod, te genezen. Van hier uit lezen we dat wanneer iemand in de Bijbel hineni tegen God zegt, staat hij op het punt geroepen te worden tot een reis van dienstbaarheid.

2.

Een mooi voorbeeld is ook het verhaal van de jonge Samuel di we vandaag hebben gelezen.

De kleine jongen groeit op onder de hoede van Eli, om God te dienen in de tempel.

En op een nacht leert hij de stem van God te herkennen en Eli is de sleutel van Samuëls horen.

Eli begrijpt dat het God is, die Samuëls naam in zijn slaap roept en hij leert hem te antwoorden.

Deze roeping staat in het teken van de ineenstorting van Eli's huis / familie en de opkomst van Samuël als rechter vond gelijktijdig plaats. Dit is geen puur individueel proces maar maakt deel uit van een groter verband waarvan alleen de Here God de regie in handen heeft.

Eli zegt tegen Samuël na 3 wake-up calls:

'Wanneer je wordt geroepen, moet je antwoorden: 'Spreek, Heer, uw dienaar luistert.'

Hij zegt niet aan Samuël: het is de Heer.

Hij zegt niet: dat en dat zegt de Heer en dat en dat moet je doen.

Hij zegt wel: Ga maar weer slapen.

En mocht Hij je roepen, antwoord dan: Spreek Heer, Uw dienaar luistert.

Dus: roeping betekent antwoorden en niet zelf verwoorden.

Veel mensen formuleren graag hun eigen roeping, gevormd door verlangens, idealen, verwachtingen, van henzelf en door anderen. Maar je roept jezelf niet, je wordt geroepen, door God.

God roept jou en mij. En wij, wat moeten wij doen? Wij moeten antwoorden en ons antwoord is: Spreek, HEER, Uw dienaar luistert. De verandering van 'hier ben ik' naar 'Uw dienaar luister' heeft te maken met het nemen van verantwoordelijkheid van een geroepene.

Samuel kende de Heer niet maar hij neemt zijn eigen verantwoordelijkheid door antwoord te geven op de roeping. Het is interessant als we lezen dat voordat God tot hem sprak, God kwam bij hem staan en riep hem tweemaal: Samuël, Samuël.

Twee vermeldingen van een naam betekent dat er iets heel belangrijks is dat God wil overbrengen.

Broeders en zusters,

Er zijn twee aspecten in deze lezing die we samen er naar kunnen kijken, nl. een houding van openheid en kunnen omgaan met ambivalentie.

1. OPENHEID

Het roepingsverhaal begint met de notitie dat een woord of een visioen van de Heer in die dagen zeldzaam was (3,1). Dat is ook kenmerkend voor onze tijd. Maar meteen daarna volgt de roep van de Heer tot Samuel (3:4-14). Dus de Heer spreekt of de Heer begint opnieuw met spreken. En dit spreken van God is noodzakelijk. Alleen dit spreken van God kan niet voorbijgaan aan signalen van mensen, zoals Eli die Samuel leerde zeggen: Spreek Heer, ik luister. Voor wie welwillend en open is, is er duidelijk genoeg te horen en te zien, net als Samuel. Maar dan moet je niet voorbijgaan aan signalen van mensen, zoals van die 'man Gods'.

Wellicht krijgt u de vraag of u ouderling of commissies bestuur wilde worden. Wat is uw antwoord? Staat u open voor deze roeping? Gaat u voorbij de roep van God en andere ouderling die om uw antwoord vraagt om samen de Heer te dienen?

2. AMBIVALENTIE

Wellicht ervaar je ook ambivalentie, een gespleten gevoel over je roeping.

Je wil ja zeggen Hineni, en je wil het tegelijkertijd ook niet. Je hinkt voortdurend tussen 'ja' en 'nee'.

Zo was het ook bij Mozes en ook hier in deze tekst Opmerkelijk lezen wij dat zowel Eli als Samuel slapen. Eli's ogen zijn bovendien zwak geworden. Vanouds is de slaap een mogelijke plek van Gods openbaring (vgl. Gen. 37:5; Re. 7:13). Maar dromen zijn tevens altijd ook mogelijk bedrog.

Die ambivalentie blijft en daarmee moeten we het doen. Want de slaap betekent dat het woord Gods, de roeping, geen menselijk initiatief is, maar van buiten tot ons komt. Dit houdt in dat de roeping in alle verwarring en dubbelzinnigheid gewonnen en vertrouwd moet worden want je bent er zeker van dat de heer zelf is die je roept, door dominee, door ouderling, en we moeten gehoor te geven aan die roeping van de Heer.

Die verwarring blijft ook aanwezig in Samuels leven als geroepenen.

Het volk wil een koning. Zo komt Samuël mét God tegenover het volk te staan.

Niet wat God wil, niet wat Samuël wil, maar wat het volk wil, geschiedt.

Het wordt de tijd van compromissen tussen twee partijen, God en Samuël aan de ene kant en het volk aan de andere kant (8,5-22). Het is wikken en wegen. Het is nauwelijks zo dat in dit compromis Samuël zelf moet beslissen, voortdurend is er de influistering van God.

Broeders en zusters,

In het leven van Samuël is roeping niet zonder meer een eenduidige oriëntatie. Het is een mengeling van oriëntatie en desoriëntatie. Wie in de tekst leeft, maakt mét Samuël de ambivalentie mee. Gehoorzaamheid aan God en onzuivere motieven, het speelt in deze roepingsgeschiedenis van Samuël allemaal door elkaar.

Wie vandaag Gods woord tracht te horen en zijn roep te volgen, heeft te maken met een soortgelijke verwarring. Er zijn meerdere soms tegengestelde signalen, die claimen van God te zijn.

Roeping betekent daarom voortdurend alert blijven, niet het eens en voorgoed gehoord hebben en weten. Daarom is geen vastomlijnde zekerheid, maar waakzaam zijn op wat zich als betrouwbaar aandient. Wandelen met de Heer die nabij is in Zijn Zoon Jezus Christus, door de hulp van de heilige Geest.

Het laatste wil u nog even herinneren dat Samuel lag te slapen in het heiligdom van de HEER bij de ark van God (vs.3). De toevoeging 'bij de ark God' in vers 3 is niet onbelangrijk: de ark, of liever het verzoendeksel op de ark, was de plaats waar de HEERE wilde spreken tot een zondig volk.

Wij zijn vandaag in de kerk, in het heiligdom van de Heer.

Hier roept God ons op onze verantwoordelijkheid voor Zijn gemeente. Zo'n grote gemeente als Den Haag zijn 5 of 6 ouderlingen alleen is niet genoeg. Er zijn meer mensen nodig die gedeelde verantwoordelijkheid wilt dragen door antwoord te geven op de roeping van God. Wil je ook vandaag 'Hineni / hier ben ik' tegen de Heer zeggen? Dat je je beschikbaar stelt en je verantwoordelijkheid te nemen om Hem te dienen?

Amen.